

לקוטי שיחות
PROJECT
LIKKUTEI
SICHOS

טור ליקוט

הרב מנחם מענדל רייצס

חלק טו | וישב | שיחה ב

את רוב תורתנו של הרבי השמיע בפני הציבור בשבתות וימים טובים.

בשבת אי אפשר להקליט וגם לא לכתוב; היו ה'חוזרים' מתאמצים לשמור בזכרונם את מה ששמעו, ולאחר השבת היו מעלים זאת על הכתב. כשהחלה להופיע סדרת 'לקוטי שיחות', היו בוחרים מדי שבוע באחת השיחות שנרשמו, ערכו אותה מחדש, והכניסו אל הרבי להגהה, עד שיצאו הדברים ערוכים וברורים.

למעשה, כשאנו לומדים 'לקוטי שיחות', איננו יכולים לשמוע את הדברים כפי שיצאו מפי קדשו של הרבי, אלא רק לראות את מה שנכתב והוגה על ידו.

ובענין זה מתייחד ה'ליקוט' השבועי, ב'לקוטי שיחות' חלק טו שיחה ב' לפרשת וישב, שבו אפשר גם לשמוע:

מקור ה'ליקוט' הוא במאמר חסידות ('כעין שיחה') שאמר הרבי במוצאי ש"פ וישב תשל"ח, ובשל המצב המיוחד לא דיבר הרבי בשבת עצמה אלא רק לאחר ההבדלה (יותר מזה: הרבי לא יצא אל הציבור אלא השמיע את הדברים מתוך חדרו), וכך יכולים אנו לשמוע את ההקלטה מהדברים המקוריים.

וגם בהעלאת הדברים על הכתב יש דבר מיוחד – תוכן המאמר נערך בשתי מהדורות, ששתיהן הוגהו על ידי הרבי: אחת ב'ליקוט' הנוכחי שיצא לאור לראשונה בשנת תשל"ט, והשניה ב'קונטרס י"ט כסלו תשמ"ח'. שתי המהדורות משלימות זו את זו, ותוכן הדברים דלהלן מבוסס על שתיהן יחד.

*

המאמר עוסק במלים מספר התהלים (קיט, קסה), המוכרות לנו מהתפלה בכל בוקר: "שְׁלוֹם רַב לְאַהֲבֵי תוֹרְתֶךָ".

ההגדרה 'אוהבי תורתך' נראית כתואר רגשי בלבד – מי שיש לו רגש של אהבה כלפי התורה, גם אם הוא לא לומד בה בפועל; אולם בגמרא, בסיום מסכת ברכות (והיא הפיסקא הנאמרת על ידינו בתפלה,

כאמור), מובא פסוק זה כראייה על כך ש'**תלמידי חכמים** מרבים שלום בעולם', כך שהגמרא הבינה בוודאי ש'אוהבי תורתך' הם תלמידי חכמים שלומדים תורה בעצמם.

אך לפי זה, למה מגדיר אותם הפסוק '**אוהבי תורתך**' – ואינו אומר בפשטות '**לומדי תורתך**'?

מסביר כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ, שבאמת לא כל לומד תורה ראוי ל'שלום רב', אלא רק מי שלומד תורה מתוך רגש נעלה של 'אוהבי תורתך', והכוונה היא שהוא אוהב את התורה בזכות מי שנתן אותה – הקב"ה. ולכן לא נאמר '**אוהבי תורה**', אלא '**אוהבי תורתך**' – התורה **שלך**, של הקב"ה.

אלא שמעתה אנו מתקשים בלשון הגמרא: אם כדי לזכות ל'שלום רב' נדרש לימוד מתוך רגש מיוחד של 'אוהבי תורתך', מדוע הגמרא אומרת בסתמיות '**תלמידי חכמים** מרבים שלום בעולם', ונותנת לנו להבין שכל תלמיד-חכם באשר הוא ראוי לריבוי שלום?

נקודת ההסבר היא, שמתוך הראייה הראשונה שמביאה הגמרא – הפסוק (ישעי' נד, יג) "וְכָל בְּנֵיךָ לְמוֹדֵי ה' וְרַב שְׁלוֹם בְּנֵיךָ" – מובן שאין ריבוי השלום תלוי ברגש מסויים, אלא הוא תלוי בעצם לימוד התורה. ולכן הגמרא אומרת 'תלמידי חכמים' סתם, בלי הגבלות;

רק בראייה השניה שמביאה הגמרא - מהפסוק "שְׁלוֹם רַב לְאַהֲבֵי תוֹרַתְךָ" – אז בא החידוש המפתיע שלא די בלימוד כשלעצמו אלא הוא צריך להיות מלווה ברגש אהבה מיוחד, כי בראייה השניה יש 'עליית מדרגה' לגבי הראייה הראשונה, כדלהלן.

*

בתחילה מדברת הגמרא על פעולת לימוד התורה בעולם הכללי, וקובעת כי 'תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם'. כשתלמיד-חכם לומד תורה ופוסק הלכה, הוא מרומם את העולם וממשיך בו גילוי אלוקי נפלא ועצום.

אבל זה לא מחייב שהתלמיד-חכם יזכה לקלוט בעצמו את הערך שבפעולה שלו. יתכן שהתלמיד-חכם פועל גדולות ונצורות בכח התורה, אבל הוא בעצמו לא מסוגל להרגיש ולחוות זאת; משל לפועל שנמצא בחדר בקרה חשוך ולוחץ משם על מתגים שמפעילים פנסים ענקיים – הפעולות שלו יוצרות אור נפלא, אבל הוא בעצמו סגור בחדר החשוך ולא נהנה מהאור שהפעיל.

וזו היא התוספת שבראייה השניה לגבי הראייה הראשונה:

הראייה הראשונה מהפסוק 'ורב שלום בניך', מלמדת שהתלמיד-חכמים מביאים לריבוי שלום בעולם שמסביבם (וכהמשך הגמרא: 'אל תקרי בניך אלא **בוניך**' – התלמיד-חכמים הם ה'פועלי בנין' שבונים את העולם ומאירים אותו ב'רב שלום');

והראייה השניה באה לחדש שה'שלום רב' מתגלה בתוך מציאותם של התלמיד-חכמים בעצמם: 'שלום רב **לאוהבי תורתך**'. זהו 'בונוס' שאינו מובן מאליו (כמבואר במאמר בהרחבה), והוא דורש מהתלמיד-חכם לא רק לימוד נכון אלא גם רגש נעלה של אהבה לתורה ולנותן התורה.

הרגש הזה, שהזמן לעורר אותו הוא בשעת התפלה, הופך את התלמיד-חכם ל'כלי' שיוכל לקבל בתוכו את הגילוי האלוקי הנפלא הנקרא כאן 'שלום רב'. ואמנם, גם בלעדיו הוא יכול ללמוד תורה, לפסוק הלכה ולשנות את העולם לטובה (ובלשון המאמר: "גם בלי עבודת התפלה, ואפילו כשחסר בהשלימות דיראת שמים, אפשר לכוון הלכה לאמיתתה, ועל ידי שפוסקים פסק דין אמיתי נמשך רב שלום בעולם") – אך כדי שמציאותנו בעצמה תתחבר עם ה'שלום רב', הוא נדרש להיות (לא רק 'לומדי תורתך', אלא גם) 'אוהבי תורתך'.

[ולמען הדיוק, הנה למרות שהלשון היא 'אוהבי תורתך', הרי לפי המבואר במאמר יוצא חידוש, שמה שנדרש כאן הוא דוקא תנועה נפשית של 'ביטול' (שבדרך כלל אינה חופפת לאהבה), ואכמ"ל].

***